

Innspill til melding om jordbrukspolitikken

Geno mener det er viktig at en ny jordbruksmelding legger rammer for:

- En utvikling der landbruket, i enda sterkere grad enn i dag, utnytter norske ressurser
- Å sikre en produksjonsvekst i tråd med målsettingen om 1 % vekst hvert år fram til 2030
- At produksjonen utvikles på en bærekraftig måte der landbrukets bidrag til reduserte klimautslipp utnyttes
- Forutsigbarhet i rammebetingelsene fordi landbruket er en næring med lang investeringshorisont
- Investeringsvirkemidler som bidrar til fortsatt variert bruksstruktur.
- At norsk landbruk utvikler sine konkurransefortrinn både for å bli robust til å møte økende konkurranse på hjemmemarkedet og kunne utvikle lønnsomme segmenter på eksportmarkedene

Norske ressurser

De neste tiårene står verden overfor to sentrale utfordringer. Vi må øke matproduksjonen og samtidig redusere utslippene av klimagasser. En ny jordbruksmelding må legge til rette for en politikk som gjør at norsk landbruk blir en bidragsyter til å løse begge disse utfordringene.

I denne utviklingen vil alle norske husdyr stå sentralt som foredlere av både tradisjonelle og nye norskproduserte fôrråvarer. Økt bruk av norske råvarer vil frigi utenlandske arealer og øke utnyttelsen av norske ressurser. I tillegg vil en slik strategi redusere risikoen som ligger i forventede prissjokk på fôrråvarer på verdensmarkedet. For hvete, mais, ris og soya anslår UK Science and innovation network 30 % risiko for prissjokk i perioden 2016 – 2030.

Geno mener at jordbruksmeldingen bør angi en innretning på bruk av FoU-midler som kan øke utnyttelsen av eksisterende fôrressurser og utvikler nye fôrkilder. Likedan må det stimuleres til teknologiutvikling og en utvikling av avlsmaterialet som bidrar til god ressursutnyttelse av eksisterende og nye fôrkilder. Her må en sikre at bruk av nye råvarer ikke går på bekostning av kvaliteten på sluttproduktene.

Bærekraftig utvikling – landbruket som en del av klimaløsningen

De siste årene er det kommet flere forskningsrapporter som har kartlagt klimautslipp fra norsk landbruk. En del av det negative fokuset som har vært på utslipp fra storfekjøttproduksjonen, mener vi ikke tar inn over seg det unike ved drøvtyggerne, nemlig deres evne til omdanning av gras og utnytting av ressurser som ellers ville gått til spille, til høyverdig menneskemat. Her er det en konflikt mellom klimahensyn på den ene siden og ressursbasert produksjon og økning av matvareproduksjon på den andre side.

Bonesmo, et al 2013, viser et betydelig potensial for å redusere utslipp fra landbruket, mest gjennom tiltak innen gjødsling og fôrproduksjon.

NMBU har sett på konsekvensen av økende ytelse i melkeproduksjonen. Isolert sett fører økt ytelse til lavere utslipp i takt med at behovet for kyr reduseres. Imidlertid oppstår det en økende underdekning av storfekjøtt, som enten må kompenseres med import eller med økt produksjon på ammekyr. Utviklingen de siste årene med sterk økning i melkeytelsen har ført til en økende import av råvarer til fôret og at norske arealer går ut av drift. Ut fra et klima- og ressursensyn er ytterligere økt melkeytelse ikke egnet til å redusere utslippet av klimagasser (Aass et al. 2015) I stedet bør det stimuleres til at potensialet for kjøttproduksjon i kombinasjon med melk utnyttes. Dette gir økt utnyttelse av norske arealer og fôr og betydelig lavere klimautslipp fra storfekjøttproduksjonen enn spesialisert produksjon.

Dagens utvikling er en følge av en tilpasning til rammebetingelsene som gir best mulig lønnsomhet for den enkelte bonde. En utvikling der en sikrer mer kjøtt i kombinasjon med melk forutsetter en innretning av virkemidlene der denne tilpasningen gir best lønnsomhet for den enkelte. Geno mener at kombinasjonskua (NRF) er en del av løsningen også i fremtiden.

Med dagens underdekning vil det likevel være behov for at det stimuleres til en økning i spesialisert storfekjøttproduksjon. Denne produksjonen utnytter norske ressurser, inkludert effektiv bruk av beiteressursene og dermed et viktig bidrag til kulturlandskapspleie. I tillegg gir det en merverdi i hele verdikjeden fra beite og fôr, til produksjon, slakt og foredling og gir et viktig bidrag til mangfold for norske forbrukere. Spesialisert storfekjøttproduksjon oppfyller derfor flere målsettinger, i tillegg til at dette gir et lavere klimautslipp enn om storfekjøttet importeres (Kilde Ola Flaten, NIBIO, gjengitt i *Kjøttbransjen*)

Disse problemstillingene er sammensatte, og det er mange ulike hensyn som skal balanseres. Jordbruksmeldingene skal legge rammer for en periode der vi forventer at ny teknologi kan gi vesentlig bedre utnyttelse av en del av dagens fôrråvarer, i tillegg til utvikling av nye fôrmidler. Klimautvalget peker på at det blir sentralt å finne optimaliseringsforholdet mellom melk- og kjøttproduksjon, mellom kraftfôr og grovfôrarealer og mellom metan og nitrogenforbindelser. Geno mener jordbruksmeldingen bør bidra til avklaringer og definering av hvordan dette skal avveies og deretter definere virkemidlene for at denne balansen skal nås.

Forutsigbarhet og investeringsvirkemidler

Å modernisere driftsapparatet innen melk- og storfekjøttproduksjonen krever store investeringer. I motsetning til de fleste andre næringssektorer, er driftsenhetene i landbruket også bolig og ofte slektsgårder. Dette gir en høy risiko ved investeringer. Derfor bør det i en jordbruksmelding legges til rette for en langsiktighet i rammebetingelsene. Sunn økonomi over tid er det som best sikrer nyinvesteringer. I tillegg mener Geno det bør utformes investeringsvirkemidler som sikrer at vi fortsatt får en variert bruksstørrelse.

Utvikling av konkurransefortrinn

80 prosent av landbruksproduktene er i dag uten tollbeskyttelse. Grensevern og tollbeskyttelse er under press og norsk pris- og kostnadsnivå gjør Norge til et attraktivt marked. Geno mener derfor det er meget viktig at jordbruksmeldingen legger vekt på å videreutvikle de konkurransefortrinn som landbruket har. Vi mener dette er: God dyre- og plantehelse, Europas laveste bruk av antibiotika til produksjonsdyr, god dyrevelferd og høyt kunnskapsnivå.

I tillegg mener Geno landbruk over hele landet bør sees som et konkurransefortrinn. Det gir lavere smittepress, enklere å håndtere smittsomme sykdommer og det gir en god utnyttelse av ressursgrunnlaget. En konsentrasjon av produksjonen vil medføre at mye arealer vil gå ut av produksjon. Hvis vi, som tidligere nevnt, klarer å erstatte importerte råvarer i føret med norskproduserte råvarer av god kvalitet, så mener vi dette også vil være en vesentlig konkurransefortrinn. I tillegg til at dette vil være et forsvar av hjemmemarkedet, mener vi det er et potensial for at norske produkter skal kunne selges med lønnsomhet i betalingsvillige segmenter på eksportmarkedet. Det handler i stor grad om å kunne tilby noe som er unikt og av riktig kvalitet.

Under konkurransefortrinn mener vi også at Jordbruksmeldingen må legge rammer som stimulerer til økt omlegging til økologisk produksjon. Etterspørselen etter økologiske produkter er økende, og med fortsatt økonomisk vekst må det forventes at dette segmentet øker. Uten vekst i norsk produksjon vil veksten i etterspørselen etter økologiske varer måtte dekkes med import.

Hamar, 24. februar 2016

Jan Ole Mellby
Styreleder

Sverre Bjørnstad
Adm. direktør